

Státní zkouška ze studijního programu (5HDN)

Hlavní specializace

Moderní hospodářské dějiny

(pro studenty s počátkem studia od AR 2026/2027)

Státní zkouška probíhá ústní formou před komisí, jejíž složení se řídí rozhodnutím garanta studijního programu. Komise je minimálně tříčlenná. Na začátku zkoušky si student vylosuje dvě otázky (nesmí být z jednoho okruhu). Po písemné přípravě trvající cca 30 minut student odpoví ústně na vylosované otázky. Pak odpovídá na dotazy zkoušejících. Pro úspěšné vykonání státní zkoušky se předpokládá tvůrčí přístup studenta v odpovědi na položenou otázku; student musí prokázat schopnost aplikovat poznatky z povinných kurzů a prostudované literatury.

Tematické okruhy:

- 1. Hospodářský vzestup českých zemí ve druhé polovině 19. století a ekonomické souvislosti vzniku Československa** (hospodářský význam českých zemí v rámci Rakouska Uherska, český hospodářský zázrak, vznik Československa a jeho ekonomický vývoj ve 20. letech 20. století, měnová reforma, pozemková reforma, nostrifikace, daňový systém, mezinárodní obchod).
- 2. Ekonomický vývoj Československa ve 30. letech a protektorátní ekonomika** (hospodářská krize 1929/30–1933/34, pokusy o její překonání, měnový systém, zemědělství a průmysl, zahraniční obchod, vliv Německa na protektorátní ekonomiku).
- 3. Ekonomický vývoj Československa v letech 1945–1962** (změny v období tzv. „třetí republiky“, role Února 1948, integrace do východního bloku a RVHP, měnové reformy, kolektivizace, přechod k centrálnímu plánování, Rozsypalova reforma).
- 4. Šikova reforma a potlačení reformního procesu v Československu po roce 1968** (koncept Šikovy reformy a její důsledky, charakter národního hospodářství a zásadní opatření hospodářské politiky v době normalizace, důsledky normalizace pro československé hospodářství).
- 5. Hospodářský vývoj Československa v 80. letech 20. století** (krize ekonomického řízení, pokusy o reformu řízení ekonomiky, krize východního bloku).
- 6. Podstata transformace československého hospodářství po roce 1989** (transformační ekonomické procesy, velká a malá privatizace, restituce, návrat k tržní ekonomice, základní rysy ekonomické transformace, rozpad Československa z ekonomického hlediska).
- 7. Ekonomické okolnosti vzniku komunistického režimu v Číně** (občanská válka 1946–1949, čínská ekonomika při vyhlášení komunistického režimu, pozemková reforma, kolektivizace, zahraničně ekonomické vztahy v prvních letech její existence, Mao Ce-tungova vize hospodářského vývoje).
- 8. Proces ekonomických reforem v ČLR v letech 1978-2001** (vymezení a cíle reforem, zvláštní ekonomické zóny, otevírání Číny zahraničnímu obchodu).

9. **Hospodářský vývoj Japonska v letech 1945–1973** (role USA a poválečná okupace, Dodgeova linie, faktory hospodářského zázraku).
10. **Industrializace a průmyslová revoluce v 19. století na příkladu Velké Británie, Německa** (průmyslová revoluce, industrializace, ekonomické a sociální souvislosti průmyslové revoluce, gründerství).
11. **Globální ekonomika na přelomu 19. a 20. století** (zlatý standard, globální trhy, nástup USA a Německa, ústup Velké Británie, liberalizace a protekcionismus v zahraničním obchodě).
12. **Hospodářský vývoj zemí střední a západní Evropy a USA ve 20. a 30. letech 20. století** (hyperinflace v Německu, splácení reparací, protekcionismus, deflace během Velké hospodářské krize, řešení Velké hospodářské krize, New Deal a jeho dopady).
13. **Srovnání zásahů státu v ekonomikách totalitních (autoritativních) režimů ve 30. a 40. letech 20. století na příkladech SSSR a Německa** (kolektivizace, industrializace, plánování hospodářství, zbrojení, válečná ekonomika, sociální politika).
14. **Hospodářský vývoj světového hospodářství v letech 1945–1971 obecně a na příkladu Spolkové republiky Německo** (role USA při obnově Evropy, Marshallův plán, Brettonwoodský měnový systém, německý hospodářský zázrak, indikativní plánování, větší role státu v ekonomice, počátky sociálního státu, sociálně tržní hospodářství).
15. **Centrálně plánované hospodářství a problémy světové ekonomiky v 70. a 80. letech 20. století** (fungování RVHP, hlavní charakteristiky, cíle a problémy centrálního plánování, reformy a kolaps centrálně plánovaných ekonomik, ropné šoky, strukturální změny hospodářství v západní Evropě a USA, stagflace).
16. **Mezinárodní ekonomické vztahy první poloviny 20. století** (základní trendy ve světovém obchodě ve 20. a 30. letech, dopady velké hospodářské krize na světový obchod).
17. **Hospodářské příčiny, průběh a výsledky první světové války** (válečná ekonomika, hospodářské příčiny a důsledky války).
18. **Ekonomické souvislosti versaillesko-washingtonského systému a jeho rozpad (do 1939)** (otázka mezistátních závazků včetně problematiky německých reparací, ekonomické dopady politických rozhodnutí, nestabilita meziválečného uspořádání a její ekonomické důsledky).
19. **Hospodářské souvislosti fungování nedemokratických režimů ve 20. století** (autoritativní a totalitní režimy, typologie autoritativních a totalitních režimů, faktory totalitarismu, centrálně řízená ekonomika, socialismus, komunismus, fašismus, nacismus).
20. **Hospodářská politika fašistické Itálie ve 20. a 30. letech 20. století** (fašismus, korporativismus, expanzionismus, dopady velké hospodářské krize, italsko-etiopská válka, Ocelový pakt).
21. **Srovnání hospodářské politiky Francova Španělska a Salazarova Portugalska** (frankismus, salazarismus, Estado Novo, role během druhé světové války a vliv na poválečný vývoj, dekolonizace, rozvojové plány, španělský hospodářský zázrak).
22. **Specifika hospodářského vývoje Jugoslávie v období J. B. Tita** (federace, jugoslávsko-sovětská roztržka, správní socialismus, (administrativní) tržní socialismus, smluvní socialismus, decentralizace, Hnutí nezúčastněných zemí).

- 23. Transformace chilské ekonomiky za A. Pinocheta** (Allendeho dědictví, vojenská diktatura, Chicago Boys, liberalizace, privatizace, sociální reformy, chilský hospodářský zázrak, sociální nerovnost).
- 24. Hlavní metodologické postupy využívané v rámci výzkumu moderních hospodářských dějin v širším kontextu metodologie společenských věd.**
- 25. Klíčové problémy historie a historiografie ve 21. století** (historie a historiografie, interdisciplinarita, politické dějiny, hospodářské dějiny, sociální dějiny, kulturní dějiny, dějiny ekonomie).
- 26. Hospodářské dějiny a hlavní témata výzkumu ve 21. století** (historie, hospodářské dějiny, německá historická škola, nové hospodářské dějiny, nová institucionální ekonomie, nové kulturní dějiny, kliometrie, metodologie hospodářských dějin).